

Hoofdpuntenverslag

Bijeenkomst klankbordgroep methodebesluiten 2017 e.v. (regionale netbeheerders, TenneT en GTS)

d.d. 22 februari 2016, te Den Haag

Dit hoofdpuntenverslag dient gelezen te worden in combinatie met de bijbehorende agendastukken.

Aanwezigen

Partij	Persoon
Cogas	R. Hassink
Duurzame Energie Koepel	M. van Eijkelenburg
Endinet	J. Schepens
Enduris	C. Jobse
Energie Nederland	T. den Bieman G. Frans
Enexis	J. Blommaert D. Verreth
FME-CWM	C. Droste
GTS	H. Jonk S. Melman L. de Ruiter – Kortleve J. Schotanus D. Zelhorst
Liander	E. Hooykaas B. Witjes
Netbeheer Nederland	H-P. Oskam
Rendo	P. Pittau
Stedin	E. Droste D. Duisenberg
TenneT	D. Abdoelkariem Y. Gremmen E. van der Veen F. Woessink
VEMW	D. Meuzelaar J. van de Worp F. van der Velde
VGN	I. Anemaet
Westland Infra	L. van Vliet
Zebra	J. Slegers
ACM	F. Koel (vz) K. Bouwens A. Crespo-van de Kooij E. Kahl V. Koura

ACM	A. Kruijtzter V. van Langen L. Lawant J. de Maa B. van der Meulen I. Nobel S. Papilaja L. Spee M. Vermeulen B. de Wildt W. Wolbers M. van der Zande P. Zuiderwijk
-----	---

Agenda

1. Opening
2. Voorlopige agendapunten volgende bijeenkomsten 8 en 24 maart
3. WACC
4. Toetsingskader begininkomsten
5. Gasaansluitdienst RNB's
6. Extra Hoge Druk netten (EHD)
7. Regulering GGS
8. Rondvraag
9. Afsluiting

1. Opening

ACM opent de vergadering en is voornemens het verslag 4 maart te versturen.

2. Voorlopige agendering volgende klankbordgroepbijeenkomsten 8 en 24 maart

3. WACC¹

ACM geeft aan dat het wegvallen van STROOM volgens haar geen invloed heeft op het vaststellen van de WACC en vraagt hoe de KBG-leden dit zien.

- KBG-leden onderschrijven de conclusie van ACM dat STROOM niet meer relevant is en dat we terug vallen op het kader uit de Gaswet.
- Liander wijst erop dat dit ervoor zorgt dat we geen discussie meer zullen hebben over de methode en parameters die geüpdatet moeten worden.

ACM stelt voor om voor REG2017 de lijn uit het herstelbesluit te volgen en vraagt hoe KBG-leden dit zien.

Schatter

- Enexis vraagt zich af wat de beste schatter is voor nieuwe leningen bij een

¹ Zie pagina 17, 18 en 20 in dit verslag, opmerkingen Edinet en GTS bij dit agendapunt

reguleringsperiode van vijf jaar. Is dat nog steeds drie jaar of is een andere schatter beter? Enexis geeft aan dat een forward curve ook een optie is en vraagt of ACM onderzoek heeft gedaan naar de beste schatter. ACM geeft aan dat het uitgangspunt drie jaar is. Enexis vraagt waar dit op gebaseerd is, zij mist de onderbouwing. Zonder onderbouwing is dit een forse aanname. Enexis stelt dat de schatter wellicht tussentijds zou kunnen worden bijgesteld om rekening te houden met eventuele onvoorziene gevolgen.

- Liander stelt dat je in plaats van drie jaar ook zou kunnen kijken naar de realisatie. Een drie-jaars periode bij vijf jaar is mogelijk riskant, want er zit ruimte tussen schattingen en realisaties. Zou ACM niet beter forward looking kunnen schatten? Van belang is de vraag wat de kwaliteit van de schatter is. Verder vraagt Liander zich af of je de gegevens niet zou moeten actualiseren na drie jaar.
- GTS wijst erop dat de forward curve wellicht de beste schatter is.
- TenneT stelt dat het Europees monetair beleid daarnaast veel invloed heeft op de schatter. TenneT vraagt zich af of de beste schatter bij een reguleringsperiode van vijf jaar nog wel voldoende betrouwbaar is. Daarbij verwijst ze naar eventuele wijzigingen in het beleid van de ECB. ACM vraagt naar bewijs voor beleidswijzigingen door de ECB. TenneT geeft aan dat Nederland daarvoor aan het lobbyen is. Dit is dus zeker niet denkbeeldig. Verder vindt TenneT een tussentijdse update een goed idee bij het bepalen van de beste schatter.
- ACM geeft aan dat ze de opmerkingen van de KBG-leden over de beste schatter zal meewegen.

Trapjesmodel

- VEMW geeft aan dat ze niet betrokken was bij het herstelbesluit en de keuzes over het trapjesmodel. Ze vraagt of ACM het trapjesmodel kritisch tegen het licht heeft gehouden. VEMW vraagt zich specifiek af of er voldoende prikkels van het trapjesmodel uitgaan en in hoeverre de aanname van een leningenportefeuille van tien jaar zuiver is. ACM geeft aan dat VEMW geen partij was bij de CBb procedure. ACM heeft het trapjesmodel in de herstelbesluiten in lijn met de opdracht van het CBb besproken met partijen bij de procedure en niet met derden. ACM heeft een quick scan gedaan of het trapjesmodel leidt tot een wenselijk resultaat. Daarnaast had ACM de leningenportefeuille al opgevraagd per netbeheerder. Uit de quick scan en de informatieuitvraag blijkt dat tien redelijk overeenkomt met de leningenportefeuille van de netbeheerders. ACM gaat verder uit van de aannames uit het herstelbesluit. Die zijn getoetst door het CBb. ACM vraagt aan NN dit nader toe te lichten.
- NN licht de achtergrond van het trapjesmodel toe. NN stelt dat zij in overleg wilde met ACM over een theoretisch efficiënt gefinancierde netbeheerder. Dat is niet gebeurd. ACM had hiervoor haar eigen methode. Het CBb heeft uiteindelijk gezegd dat dat niet juist was en dat het trapjesmodel gevolgd moet worden. NN vindt dit een heel geschikt model. ACM vraagt NN of zij haar memo over het trapjesmodel met de KBG-leden wil delen. NN zegt dit toe, maar gaat eerst na of hier nog vertrouwelijke zaken in staan.
- Enexis stelt, in aanvulling op NN, dat het trapjesmodel ervoor zorgt dat de WACC en de tarieven stabiel worden. Zo wordt ook de *roller coaster* voorkomen, dat is een gedeeld

belang.

- VEMW geeft in reactie hierop aan dat dit soort aannames ook getoetst moeten worden bij de afnemers. Stabiliteit is belangrijk voor VEMW, maar het is niet het belangrijkste. VEMW hecht er ook veel belang aan dat het rendement niet te hoog wordt vastgesteld.
- DEK geeft aan dat zij de stabiliteit van tarieven van belang vindt voor investeringen in duurzaamheid.
- Energie Nederland vraagt zich af hoe ver je zou moeten gaan met het updaten. Energie Nederland meent dat het beheren van netten een lange termijn activiteit is. Daar past lange termijn financiering dus ook het beste bij. Zij kan zich goed vinden in het trapjesmodel en de leningen portefeuille van tien jaar.

ACM geeft aan dat ze niet meer van plan is een representativiteitstoets te doen ten behoeve van het methodebesluit door het trapjesmodel en vraagt hoe de KBG-leden dit zien.

- RENDO vraagt hoe het zit met het dataverzoek. Moeten de netbeheerders dit nog invullen nu de representativiteitstoets komt te vervallen? ACM geeft aan hierop terug te komen.

ACM licht toe dat ze voornemens is het internationaal onderzoek te blijven uitvoeren. Dit is een sanity check voor de hele WACC en niet alleen de KVV.

- GTS vraagt naar de status van het onderzoek en wat de conclusie zijn. ACM licht toe dat een aantal landen nog moeten worden toegevoegd. Volgens GTS blijkt dat de WACC aan de lage kant is ten opzichte van andere landen. Volgens ACM zijn deze verschillen goed te verklaren.
- Liander stelt dat het onderzoek nu een beetje uit de lucht komt vallen in het memo. Hoe kijkt ACM tegen de tabel aan en hoe gaat zij om met verschillen. ACM geeft aan dat ze nagaat of de verschillen verklaarbaar zijn en dat dit ook in het (concept) methodebesluit terugkomt.
- TenneT stelt dat ACM eigenlijk meer nadruk zou moeten leggen op wat toezichthouders in omliggende landen doen met de lage rente. TenneT verzoekt ACM daarbij vooral in te gaan op landen met een vergelijkbaar risicoprofiel, zoals Duitsland.

Er volgt een discussie over de update van de WACC.

- VEMW wijst erop dat belangrijke getallen van de WACC in het onderzoek van Rebel, het internationaal onderzoek en het memo lijken af te wijken. Hoe komt dit? ACM zegt dat dit onder andere komt omdat de trapjesmodel-WACC gebruikt is in de internationale tabel. Verder wijst ACM erop dat het Rebel rapport een oude versie is die nog geüpdatet wordt met de resultaten uit het memo van Rebel dat ook aan de leden van de KBG is gestuurd.
- VEMW vraagt naar de peergroep en of het lastig is om goede peers te vinden. Ze verwijst met name naar Zuid-Europese partijen. Moeten die erin of zou er ook met een kleinere peer group kunnen worden volstaan? ACM licht toe dat er maar weinig goede peers zijn. Hoe meer goede peers in de groep, hoe beter. VEMW vraagt wanneer ze kritiek kan leveren op de peergroep. ACM geeft aan dat dit deze week nog kan, maar ook in de zienswijze periode.
- NN vraagt wanneer ze iets horen op hun commentaar op het Rebel rapport. ACM geeft aan

dat ze het commentaar van NN heeft nagelopen. Het commentaar dat nog open stond had vooral betrekking op STROOM. ACM vraagt NN aan te geven op welke punten zij nog antwoord verwacht. NN gaat dit na.

- Liander stelt dat de criteria voor de peergroep gewijzigd zijn. Dat is een beleidswijziging en die moet ACM goed motiveren. Dit is geen update meer door Rebel. Dat Rebel bijvoorbeeld uitgaat voor bedrijven uit de Eurozone is een beleidsmatige keuze en geen update ten opzichte van de vorige reguleringsperiode. ACM geeft aan dat ze Rebel de opdracht heeft gegeven om de peer group te actualiseren. De criteria in dit onderzoek zijn duidelijker naar voren gebracht dan in voorgaande onderzoeken. In het besluit zal ACM de criteria voor de peer group opnemen.
- GTS vraagt naar de planning van het definitieve rapport van Rebel. ACM geeft aan dat het rapport wordt opgestuurd met het ontwerpbesluit.
- RENDO vraagt zich af hoe het landenrisico een verklaring kan zijn voor verschillende risicovrije rentes in het internationaal onderzoek. Dit lijkt niet te kunnen aangezien het een risicovrije rente betreft. ACM stelt dat landen de risicovrije rente op verschillende manieren bepalen, zo gebruikte Portugal de Portugese staatsobligaties. Dat is bedoeld met het landenrisico. Het is inderdaad een volgende vraag of het in dit geval nog een risicovrije rente betreft, maar het landenrisico verklaart dus wel een verschil.
- TenneT vraagt of de sanity checks in het rapport nog geüpdatet worden zodat ook daar cijfers van januari 2013 tot en met december 2015 gebruikt worden. ACM geeft aan dat dit het geval is. RENDO vraagt of de periode 1 januari tot en met 31 december in het definitieve besluit nog steeds gehanteerd wordt. ACM bevestigt dit.

ACM geeft aan een samenhang te zien tussen het vaststellen van de kostenvoet vreemd vermogen en andere parameters, zoals de inflatie. Nu het trapjesmodel gehanteerd wordt zou de inflatie mogelijk ook anders bepaald moeten worden. ACM vraagt hoe de KBG-leden dit zien

- GTS vraagt waarom er samenhang zou zijn. ACM geeft aan dat met het trapjesmodel een nominale kostenvoet vreemd vermogen wordt bepaald. Om die reëel te maken zou je de inflatie mogelijk per trapje moeten bepalen, waarbij dan steeds de 10-jarige inflatieverwachting wordt genomen.
- Liander geeft aan dat dit niet juist is: de inflatie in de WACC is gekoppeld aan de inflatie in de komende reguleringsperiode, die gebruik wordt voor de indexatie van de GAW. Liander stelt dat ACM zou kunnen letten op (de ontwikkeling van) de reële rente. Verder stelt Liander dat de CPI via een forward curve goed te schatten is.

ACM stelt dat ze de efficiënte kosten voor de one-off zal baseren op de WACC op basis van het trapjesmodel en niet op basis van de oude WACC. Dat is niet meer nodig, omdat het trapjesmodel rekening houdt met bestaande leningen. ACM vraagt hoe de KBG-leden dit zien.

- Liander geeft aan dat het trapjesmodel nu gewoon doorloopt door de periodes, omdat in het herstelbesluit 2014-2016 het trapjesmodel ook al is gebruikt om de 2016 waarde te bepalen.
- ACM geeft aan dat er dan nog wel een verschil is hoe de 'nieuwe leningen' zijn bepaald.

GTS geeft aan dat ACM de WACC zou moeten nemen zoals die voor 2016 al is vastgesteld.

ACM geeft aan dat ze voornemens is de WACC voor nieuwe leningen te gebruiken bij de RUI, WOZ, RCR en de bijschatting van de kapitaalkosten bij de gasaansluitdienst voor RNB's. De netbeheerder trekt hiervoor namelijk nieuwe financiering aan. ACM vraagt hoe de KBG-leden dit zien.

- TenneT wijst erop dat de RCR wel historie heeft. RCR is gefinancierd in het verleden. Daarom moet je volgens TenneT de "trapjes WACC" gebruiken. TenneT komt voor maandag 29 februari terug op het onderwerp WOZ.
- VEMW vindt het voorstel van ACM logisch.
- GTS vindt het voorstel inconsequent. ACM heeft naar eigen zeggen toch altijd al rekening gehouden met bestaande leningen. Waarom maakt ACM dan nu ineens een onderscheid tussen bestaande en nieuwe leningen. ACM geeft aan dat ze in het verleden geen onderscheid kon maken, dat kan nu met het trapjesmodel wel. GTS wijst erop dat je met het trapjesmodel uitgaat van geleidelijke herfinanciering. Waarom moet je dan iets anders doen voor nieuwe investeringen? Die lopen toch ook gewoon mee? Of houdt ACM die leningen dan in de volgende periode ook buiten het trapjesmodel? Dat zou een uitzondering zijn op het ideaalcomplex.
- RENDO wijst erop dat uitzonderingen op het ideaalcomplex alleen in uitzonderlijke situaties zou moeten kunnen. Dit kan alleen bij heel grote investeringen denk Rendó.
- GTS, RENDO en Enexis geven aan dat ACM het trapjesmodel consequent moet toepassen.
- VEMW stelt dat WOZ een aparte methode heeft en vraagt waarom ACM daar trapjes toe zou moeten passen.
- ACM stelt opnieuw dat elke uitbreiding van de activawaarde in principe met nieuw kapitaal wordt gefinancierd. Dit kapitaal heeft geen verleden en dus geen trapjes. Het voldoet dus niet aan het ideaalcomplex.
- RENDO wijst erop dat het voorstel van ACM ervoor zorgt dat er twee WACC's zijn. Dat is niet praktisch, steeds een WACC per uitbreiding. Enexis benadrukt dat dit niet consequent is. Of je gaat uit van project financiering of je gaat uit van het ideaalcomplex. Je kan geen mix maken, zoals ACM nu lijkt te doen. Dat is onnodig complex.

Afspraken

- NN gaat na of zij haar memo over het trapjesmodel met de KBG-leden kan delen.
- NN gaat na welk van de opmerkingen die zij eerder gemaakt heeft bij het Rebel rapport nog actueel zijn.

4.Toetsingskader begininkomsten²

ACM licht toe dat dit agendapunt verschoven is van 18 februari naar 22 februari. Ter voorbereiding van dit agendapunt heeft ACM twee notities verstuurd; een notitie van ACM over het toetsingskader begininkomsten en een notitie van Netbeheer Nederland.

² Zie pagina 18, 20 en 21 in dit verslag, opmerkingen Edinet en GTS bij dit agendapunt

Aanleiding om dit onderwerp op de agenda te zetten is het niet aannemen van de wet STROOM. Dit betekent dat ACM de bevoegdheid om de begininkomsten aan te passen niet is komen te vervallen. Netbeheer Nederland heeft eerder aangegeven dat zij graag een aantal aanpassingen danwel concretisering van het toetsingskader wil. ACM heeft voorafgaand aan deze KBG een informele expertmeeting met belanghebbenden georganiseerd en het toetsingskader besproken. ACM legt in deze KBG twee opties voor. Voordat ACM de opties bespreekt, bespreekt zij graag eerst de uitgangspunten.

ACM vraagt of de kbg-leden de uitgangspunten van het toetsingskader begininkomsten delen.

- GTS geeft aan van mening te zijn dat ACM niet bevoegd is om de begininkomsten aan te passen. Dat GTS voor de reguleringsperiode 2014-2016 geen beroepsprocedure is gestart staat los van het feit wat GTS van het kader vindt. GTS had geen procesbelang. Ten aanzien van GGS worden 3 zaken genoemd: consistentie, zuiverheid en voorzichtigheid. Concreter: ACM zou de WACC en de frontiershift voor die in de periode 2014-2016 voor het jaar 2016 zijn bepaald moeten gebruiken in de toets.
- Energie Nederland merkt op dat toepassing extreem kan uitpakken voor de markt, ze willen niet tweemaal betalen. ACM geeft aan dat door de begininkomsten gelijk aan te passen aan het efficiënte kostenniveau juist voorkomen wordt dat er teveel (of te weinig) wordt betaald.
- Rendo vraagt wat ACM zou doen als er in de toekomst situaties ontstaan die tot een andere uitkomst zouden leiden (bijvoorbeeld door beroepsprocedures). ACM geeft aan dat ze de toets in de methodebesluiten wil opnemen, maar de uitwerking in de x-factor. GTS merkt op dat dit anders is dan in de periode 2014-2016 en dat dit niet in de slides is opgenomen; ze heeft zich niet kunnen voorbereiden op een reactie ten aanzien van deze aanpassing. ACM vraagt of GTS het een groot bezwaar vindt als de cijfermatige uitwerking in de x-factorbesluiten komen. GTS geeft in een eerste reactie aan dit inderdaad bezwaarlijk te vinden: belangrijke aspecten horen thuis in de methodebesluiten.
- Liander vraagt waarom de toets op sectorniveau wordt uitgevoerd en geeft aan dat ACM beter zou kunnen kijken naar absolute afwijkingen per netbeheerder in verband met het level playing field. Het zou volgens Liander namelijk kunnen zijn dat er bij de ene netbeheerder sprake is van overwinst terwijl er bij een andere netbeheerder sprake is van onderrendement. ACM geeft aan dat ze meende dat zo'n situatie zich niet kon voordoen, tenzij er wijzigingen van de SO zijn. Liander geeft aan dat dit wel degelijk kan en in het verleden ook al eens is gebeurd.

ACM vraagt of de beschreven opties voldoende duidelijk zijn.

- TenneT en VEMW geven aan de opties niet te begrijpen. ACM geeft aan dat er bij optie A sprake moet zijn van een aanzienlijk verschil, terwijl bij optie B altijd de begininkomsten worden aangepast. VEMW en TenneT vragen om een cijfermatige uitwerking. ACM zegt dit toe.
- VEMW merkt op dat een percentage van 2,5%-5% nogal hoog zijn in verhouding tot bijvoorbeeld de productiviteitsverandering. Terwijl we daar een uitgebreid onderzoek voor

doen.

- TenneT vraagt ook of het de bedoeling is om alleen naar 2016 te kijken, het lijkt TenneT beter om te kijken of er in de periode 2014-2016 sprake was van over- of onderrendement. ACM geeft aan dat ze voornemens was om alleen 2016 te toetsen.
- Liander geeft aan dat deze vraag ziet op hoe je de efficiënte kosten bepaald, dat staat los van optie A of B. Liander geeft aan een voorkeur te hebben voor optie B.

ACM vraagt welke optie de voorkeur heeft.

- Netbeheer Nederland geeft aan dat de (huidige) regionale netbeheerders een voorkeur hebben voor optie B, maar dat er wel verschil zou kunnen zijn tussen het kader voor regionale netbeheerders en landelijke netbeheerders.
- GTS geeft aan dat elke grens arbitrair is, maar ze pleit niet voor optie B. GTS geeft aan dat er een derde optie is: niets doen. Als de inkomsten worden aangepast, wil GTS alleen een aanpassing voor zover boven een drempel wordt uitgekomen. GTS koppelt dit aan het voorzichtigheidsprincipe. ACM geeft aan dat het gaat over 'elke overwinst'. GTS geeft aan dat ACM dan wel zeker moet zijn dat er sprake is van overwinst.
- VEMW geeft aan een voorkeur te hebben voor optie B.
- De DE Koepel geeft aan dat het belang van duurzaam zou moeten worden meegewogen.

ACM vraagt of de KBG-leden zwaarwegende en aan de wettelijke doelstellingen gerelateerde belangen zien die maken dat een andere afweging dan op basis van een gepresenteerd toetsingskader wenselijk is.

- Enexis vraagt of ACM deze ziet. ACM geeft aan van niet.
- GTS geeft aan dat per geval zou moeten worden bekeken.

Afspraken

- GTS vraagt ten slotte wanneer ACM met een cijfermatige uitwerking van beide opties komt. ACM geeft aan dit zo snel mogelijk te doen.

5. Gasaansluitdienst RNB's³

ACM geeft aan dat voor dit onderwerp een notitie is verstuurd aan de KBG-leden en licht de aanleiding en oplossing nogmaals kort toe. Afgelopen jaren heeft ACM een verschil tussen de verwachte en gerealiseerde kosten van de gasaansluitdienst gezien. ACM heeft stelt dat de kapitaalkosten van de gasaansluitdienst een bijzondere ontwikkeling vertonen. Daarom stelt ACM voor om in de komende reguleringsperiode de extra kapitaalkosten voor de vervanging van gasaansluitingen bij te schatten.

ACM vraagt of alle aanwezigen de aanleiding, de oplossing en de notitie begrijpen en of er vragen over zijn.

³ Zie pagina 18 in dit verslag, opmerkingen Edinet bij dit agendapunt

- VEMW vraagt aan ACM of de aansluitingen op basis van de vervangingswaarde worden afgeschreven, waar dit voorheen de historische kostprijs was.

ACM geeft aan dat (vervangings-)investeringen in de gasaansluitdienst op basis van de historische kosten worden gewaardeerd en ook zo worden afgeschreven. In de periode 2014-2016 berekende ACM de kosten van de gasaansluitdienst op basis van de maatstaf en de productiviteitsverandering. ACM stelt dit te blijven doen maar hier een extra vergoeding aan toe te voegen. Deze bestaat uit een schatting van de extra kapitaalkosten in de toekomst.

- Duurzame Energie Koepel vraagt of ACM rekening heeft gehouden met het mogelijke te verwachten beleid ten aanzien van warmte, het energieakkoord en de energietransitie in haar algemeen.

ACM stelt niet vooruit te willen lopen op mogelijk te verwachten beleid. ACM acht aannemelijk dat netbeheerders ook in de komende reguleringsperiode ongeveer twee procent van de aansluitingen zullen vervangen. ACM baseert zich op de hoeveelheid vervangingen in de afgelopen jaren. Deze aanname wordt ondersteund door hetgeen netbeheerders aan ACM hebben aangegeven en door wat door hen is opgenomen in de kwaliteits- en capaciteitsdocumenten.

- Duurzame Energie Koepel vraagt of het mogelijk is om kortere periodes te hanteren. Wellicht kan met oog op de verwachtingen zoals weergegeven in het Energieakkoord worden overwogen om kortere doorlooptijden en afschrijvingstermijnen te hanteren.

ACM geeft aan dat zowel de lengte van de reguleringsperiode als de afschrijvingstermijnen onderwerpen zijn die afzonderlijk zijn behandeld gedurende andere klankbordgroep bijeenkomsten; daarom is dit nu geen onderwerp van discussie.

- VEMW vraagt of ACM bij het gepresenteerde voorstel GGS als een van de regionale netbeheerders gas heeft beschouwd.

ACM geeft aan dat bij het voorstel enkel is uitgegaan van de regionale netbeheerders gas zoals we ze nu kennen.

- VEMW vraagt of het enkel gaat om aansluitingen met een doorlaatwaarde van ten hoogste $40\text{m}^3(\text{n})$?

Volgens ACM gaat het om alle aansluitingen die in het vorige methodebesluit reeds werden gereguleerd. Dit zijn de aansluitingen met een doorlaatwaarde van ten hoogste $40\text{m}^3(\text{n})$. Voor de grotere aansluitingen geldt dat alleen het aansluitpunt wordt gereguleerd.

- FME-CWM, vraagt of taken worden aanbesteed en in hoeverre er daarbij sprake is van concurrentie. Enexis legt uit dat gebruik wordt gemaakt van tenders en derhalve sprake is

van concurrentie.

ACM vraagt aan de klankbordgroep of men akkoord kan gaan met het voorstel zoals het is gepresenteerd.

- Netbeheer Nederland geeft aan het te waarderen dat ACM aan de slag is gegaan naar aanleiding van de geconstateerde onderdekking. Hij merkt op dat het nog wel onduidelijk is hoe dit in de praktijk vorm zal krijgen. Hij is met name op zoek naar een cijfermatige uitwerking. Liander sluit zich hierbij aan en is voornamelijk benieuwd naar hoe de investeringen exact zullen worden geschat.

6. Extra Hoge Druk netten (EHD)⁴

ACM heeft vier uitgangspunten geformuleerd voor de regulering van de Extra Hogedruknetten (EHD). ACM vraagt of de klankbordgroep zich kan vinden in deze punten.

- Energie Nederland vraagt of Zebra, Enduris en Enexis vergelijkbaar zijn (uitgangspunt 1). Zebra levert aan Enduris en Enexis. Enduris en Enexis leveren aan verbruikers. Eigenlijk is het één net, Zebra voedt het net en Enduris en Enexis nemen af van het net.
- Liander brengt in dat indien een aparte maatstaf voor EHD (uitgangspunt 3) meer effecten heeft dan nu is aangegeven, dat zij dan niet zonder meer meegaat in het voorstel.
- Energie Nederland geeft aan dat de bestaande contracten op de EHD netten nog voortduren, terwijl de regulering er voor moet zorgen dat de inkomsten in lijn liggen met de efficiënte kosten. ACM verduidelijkt dat de contracten aflopen in 2019 en dat deze contracten zijn afgesloten voor de inwerkingtreding van de Gaswet en daardoor niet zomaar doorbroken kunnen worden. Echter, omdat de contracten aflopen in de komende reguleringsperiode, wil ACM beschikken over effectieve regulering die in lijn is met de Gaswet. VEMW vraagt zich af of deze contracten wel compliant zijn met de huidige wet en regelgeving. ACM wijst op het civiele karakter van de contracten en geeft aan dat dat in de eerste plaats iets tussen partijen is.
- Energie Nederland stelt dat de prestaties van de drie RNB's niet vergelijkbaar zijn (uitgangspunt 2), omdat de netbeheerders niet vergelijkbaar zijn. Zebra voert gas door naar de twee andere netbeheerders.
- Enduris vraagt welke wetswijziging ertoe heeft geleid dat ACM de methode van regulering op dit punt wil aanpassen. ACM legt uit dat er twee aanleidingen zijn: de contracten lopen in de komende periode af (2019) en de definitie van een aansluiting is aangepast (1 januari 2014). Dit laatste heeft tot gevolg dat Enduris en Enexis afnemers zijn geworden.
- Rendo vraagt zich af welke gevolgen dit heeft voor de maatstaf van de RNB's gas. Ontstaan er nu inkoopkosten transport bij Enduris en Enexis? GTS geeft aan de relatie te zien met de aanpassing van de definitie van de gasaansluitdienst. Enexis stelt dat er dan inderdaad inkoopkosten ontstaan en dat deze moeten door cascaderen naar lagere netten, zoals bij elektriciteit.

⁴ Zie pagina 18, 19 en 21 in dit verslag, opmerkingen Edinet, Energie Nederland en GTS bij dit agendapunt

- GTS vraagt of de druk van een netwerk het criterium is om een aparte maatstaf te hanteren. ACM geeft aan de vergelijkbaarheid van de netten van belang is. Het drukniveau is zoals toegelicht een relevant onderdeel van de EHD-maatstaf. ACM wijst erop dat zij in de toekomst de EHD-netten wellicht zal toevoegen aan de reguliere maatstaf.
- ACM licht uitgangspunt 4 toe: in het verleden zijn er verschillende afschrijvingstermijnen gebruikt voor de EHD-netten. Dat kwam omdat er geen maatstafconcurrentie was. Op basis van een uitspraak van het CBb dient ACM de GAW te heroverwegen wanneer zij maatstafconcurrentie introduceert. ACM is van plan gebruik te maken van de waarderingmethode die is gebruikt voor de gasaansluitdienst.
- Energie Nederland benadrukt dat standaardisatie niet mag leiden tot dubbel betalen. Hier is VEMW het mee eens. Enexis vraagt naar het rekenbestand van de GAW. Energie Nederland vraagt of ACM ook de overwinsten in het verleden kan berekenen. Het netwerk is volgens haar al betaald, dus liever geen wijzigingen in de wijze van reguleren. Door regulering zijn de tarieven in de afgelopen jaren stevig gedaald. Dit moet ACM voorzetten en in 2019 de technische capaciteit van het netwerk gebruiken als rekenvolume in plaats van de rekenvolumes die volgen uit deling van de inkomsten door de tarieven.

7. Regulering GGS⁵

Na de presentaties van zowel GTS als ACM over de impact van de splitsing van GTS volgt een discussie.

- Energie Nederland merkt op dat één van de door GTS genoemde redenen is dat dit tot een betere kostenallocatie zou leiden. Energie Nederland stelt dat er nog veel onduidelijk is over de kostenallocatie. Sommige taken blijven bij GTS. Het is volgens Energie Nederland niet duidelijk hoe de kosten van die taken verdeeld worden. Ook is niet duidelijk of (en zo ja, op welke wijze) de GGS-netgebruikers gaan meebetalen aan de kosten van het GTS-net. Energie-Nederland vraagt of de verwachte daling van volumes op het GTS-net alleen tot hogere tarieven voor de gebruikers van het GTS-net leiden? Energie Nederland ziet hierbij een onderlinge afhankelijkheid van de twee netten. Verder vraagt Energie Nederland zich af wat de gevolgen zijn voor het ontwikkelen van de 'gasrotonde' en wie de kosten van de investeringen in kwaliteitsconversie zullen gaan dragen.
- GTS stelt dat de twee netten elk eigen ontwikkelingen kennen die een effect hebben op de tarieven. De volumina van het HTL-net zullen naar verwachting dalen. Volgens GTS is het niet eerlijk als de gebruikers van het GGS-net daar hogere tarieven voor moeten betalen. Door de splitsing zullen eindgebruikers alleen de kosten betalen die op hen van toepassing zijn. Het GGS netwerk zal te maken krijgen met hogere kosten van onderhoud. Marktintegratie zal juist weer een effect hebben op de gebruikers van het HTL-net.
- VEMW roept op tot een impact assessment waarbij de gevolgen van de splitsing voor de kostenallocatie goed in beeld worden gebracht. VEMW stelt dat kostenveroorzaking belangrijk is maar dat onduidelijk is of de splitsing tot een betere kostenallocatie leidt bij gebrek aan een impact assessment. VEMW vraagt zich tevens af of de tarieven tot nu toe

⁵ Zie pagina 19 in dit verslag, opmerkingen Edinet en Energie Nederland bij dit agendapunt

onvoldoende kostenveroorzakend waren en of er dus sprake was van 'kruissubsidiëring'. Er zijn voor zover VEMW bekend geen klachten bij ACM of ACER over een gebrek aan kostenveroorzaking. Ook is niet duidelijk hoe bijvoorbeeld de kosten van kwaliteitsconversie (waarvoor ook partijen die daar helemaal geen gebruik van maken betalen) zullen worden verdeeld over de gebruikers van GTS en GGS. Tot slot vraagt VEMW zich af waarom GGS niet vergelijkbaar is met RNB's maar wel met Duitse regionale netbeheerders.

- GTS licht toe dat GTS in de Duitse benchmark niet wordt vergeleken met regionale netbeheerders maar dat er in Duitsland TSO's zijn die meer een distributiekarakter hebben en TSO's met meer een transmissiekarakter. GTS is van mening dat splitsing in GTS en GGS tot een betere vergelijkbaarheid leidt. GTS stelt dat kwaliteitsconversie een systeemdienst is waarvan de kosten bij netgebruikers van zowel GTS als GGS in rekening zullen worden gebracht, zoals nu ook het geval is.
- VEMW stelt dat als de splitsing een oplossing is voor kruissubsidiëring, er een verschuiving van kosten gaat plaatsvinden. VEMW kan zonder impact assessment niet beoordelen of dat leidt tot een eerlijkere verdeling van kosten. Het ontbreekt volgens VEMW aan transparantie. VEMW vraagt zich af waarom – als een splitsing zo logisch is – er tot op heden nooit discussie is geweest over splitsing. Tot slot merkt VEMW op dat aangeslotenen in het verleden nooit een keuze hebben kunnen maken tussen HTL/RTL maar dat dit wel tot consequenties voor het voor hen geldende tarief kan leiden.
- GTS licht toe dat kosten en opbrengsten van HTL/RTL op dit moment in balans zijn maar zich in de toekomst anders zullen ontwikkelen. Daarom is dit volgens GTS het juiste moment om te splitsen omdat er nu geen sprake is van een herverdeling.
- VEMW merkt op dat netgebruikers nooit zijn geïnformeerd over aankomende kruissubsidiëring en niet betrokken zijn bij de oplossingsrichting.
- GTS reageert dat zij niet hoeft te wachten op klachten van klanten.

ACM vat samen dat de kostenveroorzaking een belangrijk uitgangspunt is, maar dat de exacte ontwikkeling van de kosten nog niet helemaal duidelijk is.

- GTS reageert dat dit zij hier nog naar aan het kijken is.
- Energie Nederland merkt op dat bij een splitsing het gebrek aan opbrengsten door het wegvallen van export van G-gas naar het buitenland wordt verdeeld over de andere HTL-gebruikers. Energie-Nederland is van mening dat ook de gebruikers van het GGS-netwerk daar aan mee zouden moeten betalen.
- VEMW is bang dat dit juist voor meer kruissubsidiëring zorgt. De tarieven op HTL zullen toenemen door de lagere export van G-gas, maar de klanten van G-gas zitten op het RTL-net.
- GTS geeft aan dat op deze manier juist een transparanter tarief tot stand komt.

ACM merkt op dat de discussie over de gevolgen van de splitsing gaat over de effecten voor de kostenallocatie. ACM merkt op dat juridische splitsing niet noodzakelijk is voor een gewijzigde kostenallocatie. Dit kan ook via een wijziging van de tarieencode geregeld worden.

- Netbeheer Nederland: Discussie moet gaan over de impact van de splitsing op de methodebesluiten. Het is volgens Netbeheer Nederland de vraag welke criteria daarbij gehanteerd worden. Netbeheer Nederland is van mening dat drie criteria van belang zijn:
 - Volgens Netbeheer Nederland is de splitsing een feit
 - Netbeheer Nederland is van mening dat de splitsing zo min mogelijk effect op andere netbeheerders moet hebben
 - Netbeheer Nederland is van mening dat de splitsing zo eenvoudig mogelijk geïmplementeerd moet worden.

Op grond van deze criteria concludeert NBNL dat van de drie scenario's die worden geschetst in de presentaties van ACM en GTS het scenario van GTS het beste aansluit op deze criteria.

ACM merkt op dat de splitsing nog geen feit is omdat GGS nog niet is aangewezen als netbeheerder. ACM kan zich vinden in de andere twee criteria, maar voegt daar aan toe dat ACM de scenario's vooral zal moeten toetsen aan de Gaswet en zal toetsen aan haar doelen van de regulering.

- Liander merkt op dat een belangrijke vraag is of de regionale netbeheerders als aangeslotene op het GGS netwerk gezien moeten worden en of daardoor de regionale netbeheerders de tarieven van GGS moeten gaan betalen. Dat zou leiden tot grote gevolgen voor de regionale netbeheerders. Zij vraagt zich daarbij af of dit aansluit bij de bedoelingen van EZ. Liander voegt daar aan toe dat zij van mening is dat GGS niet vergelijkbaar is met de regionale netbeheerders en dat opnemen van GGS in maatstaf daarom niet wenselijk is.

ACM licht toe dat netkoppelingen aansluitingen zijn. De wet is daar duidelijk over. Op 8 maart worden de gevolgen van de gewijzigde definitie van aansluiting besproken met de klankbordgroep.

- GTS stelt dat netkoppelingen aansluitingen zijn maar is van mening dat dit geen gevolg heeft voor de tariefregulering. GTS is niet van mening dat GGS tarieven in rekening moet brengen bij aangeslotenen en vraagt ACM toe te lichten waarom GGS tarieven in rekening zou moeten brengen bij aangeslotenen.

ACM licht toe dat in artikel 80 en 81 van de Gaswet wordt gesproken over afnemers terwijl in artikel 82 wordt gesproken over netgebruikers. In de MR tariefstructuren en voorwaarden is gespecificeerd dat de kosten van netbeheerders niet zijnde de beheerder van het landelijke gastransportnet worden gealloceerd aan afnemers.

- GTS stelt dat kosten alloceren aan afnemers nog niet betekent dat GGS tarieven in rekening moet brengen bij afnemers. Energie Nederland merkt op dat als GGS tarieven in rekening moet brengen bij regionale netbeheerders dit een grote impact heeft op de markt. De implementatie van zo'n wijziging is volgens Energie-Nederland niet vóór 1 januari 2017 te regelen en vraagt meer tijd.

- GTS stelt dat wat betreft de codes er op dit moment ook al sprake van is dat Zebra de codes niet naleeft.
- ACM stelt dat ook Zebra aan de Tarievencode moet voldoen.
- GTS geeft aan dat zij geen reden ziet waarom GGS geen balanceringszonenetbeheerder kan worden. De Networkcode balancing zou toestaan dat ook DSO's aan de balanceringszone kunnen deelnemen. GTS verzoekt ACM hierbij om een snelle reactie op het codevoorstel zodat dit eventueel snel aan een rechter voorgelegd kan worden.
- ACM geeft aan op dit moment nog geen uitspraak over een termijn te kunnen doen, het gewijzigde codevoorstel is een week voor de klankbordgroep ingediend.
- NBNL vraagt zich af of ACM naast de juridische bezwaren ook nog andere bezwaren heeft met het voorstel van GTS.
- ACM geeft aan dat de juridische bezwaren een belangrijk punt zijn, maar dat er daarnaast ook naar doelstellingen van de regulering, zoals betaalbaarheid, moet worden gekeken.
- De VGN onderschrijft dat de betaalbaarheid van groot belang is. De kostenallocatie is nog niet duidelijk en kan ook voor de gasopslagen grote effecten veroorzaken.
- VEMW herhaalt haar vraag om een impact assessment, aangezien duidelijk is dat de gevolgen voor de tariefverdeling nog onduidelijk zijn. Ondanks het ontbreken hiervan wordt de juridische splitsing al wel doorgevoerd.

ACM geeft aan dat zij op dit moment ook geen helder beeld heeft van de volledige impact, de impact die zij tot nu toe ziet heeft zij in haar slides behandeld. Verder is het voor de kostenallocatie niet noodzakelijk om te splitsen, dit kan ook in de tarievencode geregeld worden.

- GTS geeft aan dat de splitsing ook een ander doel heeft, namelijk een betere internationale vergelijkbaarheid.
- ACM vraagt zich hierbij af waarom zij beide bedrijven apart zou moeten benchmarken aangezien de splitsing puur administratief is en geen gevolgen heeft voor de kosten.
- GTS stelt dat dit zou moeten omdat het een DSO en een TSO betreft, en dat de bedrijven daardoor onvergelijkbaar zijn.
- Energie Nederland vraagt zich af of de splitsing daarom een soort noodgreep is geweest om dit te bereiken.
- GTS reageert dat zij altijd al heeft aangegeven dat de splitsing twee doelen heeft.

ACM vraagt de mening van de klankbordgroep over het uitgangspunt dat GGS met andere regionale netbeheerders wordt vergeleken in de maatstaf.

- NBNL stelt dat door de technische aspecten van GGS het netwerk onvergelijkbaar is met andere RNB's.
- Liander vult hierbij aan dat de maatstafconcurrentie samenhangt met de output. De outputcategorieën waarin GGS zit zullen niet veel andere netbeheerders zitten.
- GTS vindt vergelijkbaarheid bij elke benchmark een issue. GGS is alleen al door het verschil in druk op het net onvergelijkbaar met andere RNB's.

ACM verzoekt de klankbordgroep aan te geven welke scenario's zij als meest geschikt zien voor de komende reguleringsperiode. Hierbij geven de partijen aan dat zij scenario 1 op dit moment niet als realistisch zien.

- GTS vindt scenario 1 en 2 niet bij elkaar passen, aangezien het ene scenario het voorstel heeft om GGS in de maatstaf op te nemen terwijl in het andere scenario een ongesplitste benchmark wordt gebruikt.
- ACM geeft aan dat zij op de lange termijn GGS als RNB wil behandelen, maar dat het op dit moment nog niet mogelijk zou kunnen zijn en daarom dat scenario 2 de beste methode is, aangezien het een administratieve splitsing betreft.
- GTS geeft aan dat er twee juridische entiteiten komen die onder een verschillend artikel van de Gaswet gereguleerd worden. Daarom begrijpt GTS niet dat scenario 2 de voorkeur heeft van ACM.
- VEMW stelt voor in het geval van de benchmark uit te gaan van de ongesplitste bedrijven. Energie Nederland sluit zich bij dit standpunt aan.
- NBNL hecht vooral belang aan de impact op regionale netbeheerders.
- Liander geeft aan dat zij ook op termijn geen geloof heeft in scenario 1.

ACM vraagt de aanwezigen of er nog andere gevolgen van de splitsing zijn die nog niet aan de orde zijn gekomen.

- Energie Nederland vraagt zich af of GGS straks geen verschillende exittarieven meer in rekening mag brengen, aangezien een RNB dezelfde tarieven moet hanteren in haar netgebied.
- ACM geeft aan dat het wettelijk kader betekent dat de tarieven van RNB's over het hele gebied heen gelijk zijn.
- Energie Nederland verwacht dat de 'Noord-Zuid verschuiving' die hierdoor ontstaat tot een onacceptabele situatie zal leiden.

- GTS vraagt zich af of er met het maatstaf-scenario de EHD-maatstaf wordt bedoeld of de normale maatstaf.
- ACM geeft aan dat beide nog mogelijk zijn, en dat dit ook afhankelijk is van de informatie die GTS nog zal aanleveren.
- GTS vindt dat binnen een maatstaf GGS eigenlijk alleen met zichzelf vergelijkbaar zou zijn.

- VEMW is benieuwd naar de consequenties voor de bestaande aansluitingen van GTS.
- ACM geeft aan dat alleen de aansluitingen op het GTS-net onder de BAT vallen en dus in het gereguleerde domein. Voor de bestaande aansluitingen op het GGS-net zal er sprake zijn van een ongereguleerd tarief.
- GTS geeft aan dat zij de wet op dit punt anders leest.
- ACM geeft aan dat de wet volstrekt helder is en dat BAT-taak niet van toepassing is voor GGS.
- VEMW vraagt zich af wat dit voor het tarief op deze aansluitingen voor gevolgen heeft. Zij verwacht een tariefstijging bij een ongereguleerd tarief.

- GTS geeft aan er alles aan te zullen doen om bestaande aansluiting binnen het gereguleerde domein te houden.
- NBNL Verzoekt ACM om inzicht te geven in de vervolgstappen in het proces.
- ACM geeft aan dat er in het ontwerpbesluit een standpunt van ACM zal komen en dat er op 24 maart nog een KBG gepland staat waarin een overzicht wordt gegeven. Hiernaast werkt ACM op dit moment aan de beoordeling van het codevoorstel.

8. Rondvraag en afsluiting

ACM verleent ruimte voor de rondvraag.

- Netbeheer Nederland is benieuwd naar het verdere proces ten aanzien van de regulering van GGS en de methodebesluiten.

ACM geeft aan dat hetgeen is besproken wordt meegenomen in het standpunt van ACM. Dit standpunt wordt opgenomen in de ontwerp methodebesluiten die op 1 april 2016 worden genomen. Daarnaast staat op 24 maart 2016 een klankbordgroepbijeenkomst gepland. Hierin zal ACM mogelijk haar standpunt kunnen innemen. Die bijeenkomst zal een meer meedelend karakter hebben dan de bijeenkomst van vandaag.

- GTS maakt twee opmerkingen. In de eerste plaats legt ACM GTS allerlei woorden in de mond en worden vertrouwelijke gegevens door ACM aan derden verstrekt. In sommige gevallen bevatten de slides van ACM onjuistheden ten aanzien van het standpunt van GTS. Dit betreft onder anderen dat GTS gesplitst wil worden opgenomen in de benchmark zodat hogere efficiëntiescores worden behaald. GTS is van mening dat de wijze waarop ACM de benchmark toepast ondeugdelijk is en dat dit tevens blijkt uit het feit dat de omvang van belang is. Het tweede punt is dat uit de expertmeeting vanuit de markt de wens naar voren kwam om de splitsing soepel te laten verlopen. ACM heeft vandaag duidelijk gemaakt niets met deze wens te doen.
- VEMW en Energie Nederland zijn het niet eens met deze conclusie. Ze zijn beducht voor de gevolgen en kunnen deze nog niet overzien.

ACM reageert op de eerste opmerking van DZ en stelt dat tijdens de klankbordgroepbijeenkomst door ACM in de bewoording op de slides is aangesloten bij de bewoording van GTS.

- GTS kan hier niet met zekerheid uitspraken over doen maar vindt het merkwaardig en kwalijk dat zaken die bilateraal zijn besproken op slides voor een gehele klankbordgroep verschijnen.

ACM constateert dat de meningen verschillen. Het punt is helder. De bijeenkomst wordt afgesloten.

Reactie op hoofdpuntenverslag Klankbordgroep methodebesluiten 2017
d.d. 22 februari 2016, te Den Haag

Edinet B.V. | John Schepens

Pagina 3, WACC, eerste bullet:

Liander stelt dat je in plaats van drie jaar ook zou kunnen kijken naar de realisatie. Een drie-jaars periode bij vijf jaar is mogelijk riskant, want er zit ruimte tussen schattingen en realisaties. Zou ACM niet beter forward looking kunnen schatten? Van belang is de vraag wat de kwaliteit van de schatter is. Verder vraagt Liander zich af of je de gegevens niet zou moeten actualiseren na drie jaar. **Dit punt is ook aan de orde geweest bij de lengte van de reguleringsperiode.**

Pagina 3, WACC, laatste deel van vijfde bullet:

Uit de quick scan en de informatievraag blijkt dat tien jaar redelijk overeenkomt met de leningenportefeuille van de netbeheerders. ACM gaat verder uit van de aannames uit het herstelbesluit. Die zijn getoetst door het CBb. ACM vraagt aan NN dit nader toe te lichten.

Pagina 3, WACC, zevende bullet:

Enexis stelt, in aanvulling op NN, dat het trapjesmodel ervoor zorgt dat de WACC en de tarieven stabiel worden. Zo wordt ook de roller coaster voorkomen, dat is een gedeeld belang. **Bovendien geeft de systematiek een prikkel om ook als zodanig te financieren.**

Pagina 4, WACC, zin onder derde bullet:

ACM geeft aan dat ze **in verband met de keuze voor het trapjesmodel** niet meer van plan is een representativiteitstoets te doen ten behoeve van het methodebesluit ~~door het trapjesmodel~~ en vraagt hoe de KBG-leden dit zien.

Pagina 5, WACC, zesde bullet:

Liander geeft aan dat dit niet juist is: de inflatie in de WACC is gekoppeld aan de inflatie in de komende reguleringsperiode, die gebruik wordt voor de indexatie van de GAW. **De inflatie in de WACC moet hetzelfde zijn als de inflatie waarvoor in de tarieven wordt gecorrigeerd.** Liander stelt dat ACM zou kunnen letten op (de ontwikkeling van) de reële rente. Verder stelt Liander dat de CPI via een forward curve goed te schatten is. **Er is wel een relatie tussen rente op nieuw vermogen en inflatie. Het totaal is in de loop der tijd redelijk stabiel geweest.**

Pagina 6, WACC, derde bullet:

GTS vindt het voorstel inconsequent. ACM heeft naar eigen zeggen toch altijd al rekening gehouden met bestaande leningen. Waarom maakt ACM dan nu ineens een onderscheid tussen bestaande en nieuwe leningen. ACM geeft aan dat ze in het verleden geen onderscheid kon maken, dat kan nu met het trapjesmodel wel. GTS wijst erop dat je met het trapjesmodel uitgaat van geleidelijke herfinanciering. Waarom moet je dan iets anders doen voor nieuwe investeringen? Die lopen toch ook gewoon mee? Of houdt ACM die leningen dan in de volgende periode ook buiten het

trapjesmodel? Dat zou een uitzondering zijn op het ideaalcomplex. **We zouden dan voor iedere nieuwe investering een nieuwe WACC moeten krijgen.**

Pagina 6, WACC, vijfde bullet:

GTS, RENDO, **Energie Nederland** en Enexis geven aan dat ACM het trapjesmodel consequent moet toepassen.

Pagina 6, WACC, achtste bullet:

RENDO wijst erop dat het voorstel van ACM ervoor zorgt dat er twee WACC's zijn. Dat is niet praktisch, steeds een WACC per uitbreiding. Enexis benadrukt dat dit niet consequent is. Of je gaat uit van project financiering (**die je dan tot het einde van het project moet volhouden**) of je gaat uit van het ideaalcomplex. Je kan geen mix maken, zoals ACM nu lijkt te doen. Dat is onnodig complex.

Pagina 6, Toetsingskader begininkomsten, eerste alinea van paragraaf 4:

ACM licht toe dat dit agendapunt verschoven is van 18 februari naar 22 februari. Ter voorbereiding van dit agendapunt heeft ACM twee notities verstuurd; een notitie van ACM over het toetsingskader begininkomsten en een notitie van Netbeheer Nederland. **In de toegestuurde presentatie is het woordje 'niet' vergeten:** Toepassing is symmetrisch, draagt er aan bij dat eventuele over- of onderrendementen die in de huidige periode zijn ontstaan **niet** doorlopen vanaf 2017 (5. In notitie).

Pagina 8, Toetsingskader begininkomsten, tweede bullet:

Liander geeft aan dat deze vraag ziet op hoe je de efficiënte kosten **bepaald bepaalt**, dat staat los van optie A of B. Liander geeft aan een voorkeur te hebben voor optie B. **Optie A leidt tot 'zwabbers' in de tarieven. Ook Enexis geeft aan dat de voorkeur uitgaat naar optie B.**

Pagina 9, Gasaansluitdienst RNB's, tweede zin eerste alinea:

In de periode 2014-2016 berekende ACM de kosten van de gasaansluitdienst op basis van de maatstaf en de productiviteitsverandering van de transportdienst.

Pagina 10, Extra Hoge Druk netten (EHD), laatste deel van vierde bullet:

ACM wijst op het civiele karakter van de contracten en geeft aan dat dat in de eerste plaats iets tussen partijen is. **Enexis voegt hieraan toe dat de shippers destijds betrokken zijn geweest bij de oprichting van ZEBRA.**

Pagina 10, Extra Hoge Druk netten (EHD), zevende bullet:

Rendo vraagt zich af welke gevolgen dit heeft voor de maatstaf van de RNB's gas. Ontstaan er nu inkoopkosten transport bij Enduris en Enexis? GTS geeft aan de relatie te zien met de aanpassing van de definitie van de gasaansluitdienst. Enexis stelt dat er dan inderdaad inkoopkosten ontstaan en dat deze moeten door cascaderen naar lagere netten, zoals bij elektriciteit. Enexis vraagt zich af of dit zonder beïnvloeding van de maatstaf kan worden geregeld.

GTS merkt hierbij op dat EZ heeft gezegd dat het niet de bedoeling is dat, als gevolg van de aanpassing van de definitie, regionale netbeheerders inkoopkosten gaan betalen aan de bovenliggende netbeheerders.

Pagina 11, Extra Hoge Druk netten (EHD), eerste deel derde bullet:

Energie Nederland benadrukt dat standaardisatie niet mag leiden tot dubbel betalen. Hier is VEMW het mee eens. Enexis vraagt naar het rekenbestand van de GAW en ACM zegt toe dat dit zal worden verstrekt.

Pagina 14, Regulering GGS, vijfde bullet:

NBNL vraagt zich af of ACM naast de juridische bezwaren ook nog andere bezwaren heeft ~~met~~ tegen het voorstel van GTS.

Energie Nederland | Ton den Bieman

Namens EnergieNederland gaan wij op deze paragraaf van het hoofdpuntenverslag als volgt reageren:

Pagina 11, Extra Hoge Druk netten, bij derde bullet:

Het netwerk is volgens haar al GROTENDEELS betaald, ...

EnergieNederland heeft ACM herinnerd aan eigen tekst in notitie EHD tbv KBG 22/2. Die tekst moeten we wel terugzien in een bepaling van een nieuwe GAW (als het daar al van komt):

Quote:

Eenzijds moet de methode ertoe bijdragen dat kosten voor de betreffende wettelijke taak worden terugverdiend voor zover dat nog niet is gebeurd voorafgaand aan de start van de regulering, anderzijds moeten afnemers niet opnieuw betalen voor de kosten die al in het verleden in tarieven zijn doorberekend.

EnergieNederland heeft niet gezegd dat ACM in 2019 de technische capaciteit van het netwerk moet gebruiken als rekenvolume.

EnergieNederland heeft uitgelegd dat in bestaande methodiek het Zebra tarief steeds verder daalt en dat daarmee het "verkochte volume" (omzet gedeeld door tarief) steeds hoger wordt. Bij voortzetting van bestaande regulering komt dit vanzelf goed: dan wordt de omzet in 2020 erg laag, lager dan de efficiënte kosten en dan gaan de tarieven vanaf 2022 weer omhoog. Vette jaren voor Zebra tot 2019 zullen zo gevolgd worden door een paar magere jaren: niet meer dan terecht en gewenst.

Energie Nederland | Gerda Frans

Pagina 15, Regulering GGS, negende bullet:

Energie Nederland verwacht dat de 'Noord-Zuid verschuiving' die hierdoor ontstaat tot een onacceptabele situatie zal leiden.

Ik heb hier gezegd dat een herverdelingseffect politiek onacceptabel zal zijn. Mede in relatie tot het aardbevingen dossier Groningen.

Pagina 16, Rondvraag en afsluiting, zesde bullet:

VEMW en Energie Nederland zijn het niet eens met deze conclusie. Ze zijn beducht voor de gevolgen en kunnen deze nog niet overzien.

Niet heel duidelijk over welke conclusie ze hier spreken. In de tekst ervoor wordt geen conclusie getrokken. Wat er volgens mij gezegd is dat we nog niet kunnen aangeven of voor ons het voorstel van de ACM acceptabel is (GGS wordt DSO), omdat we de consequenties niet kunnen overzien.

GTS | Jildau Schotanus

Pagina 3, WACC, tweede bullet:

GTS wijst erop dat de forward curve wellicht de beste schatter is. Dit is niet door GTS gezegd.

Pagina 4, WACC, na derde bullet mist:

GTS geeft aan dat zij het gebruik van het trapjesmodel en de bijbehorende uitgangspunten juist vindt. GTS vraagt of ACM dit ook zo ziet. ACM geeft aan dat zij dit in ieder geval in het ontwerp besluit wel zo ziet.

Pagina 4, WACC, 1e zin tweede alinea:

is onduidelijk, ter verduidelijking rode tekst toegevoegd: "ACM geeft aan dat ze niet meer van plan is een representativiteitstoets te doen ten behoeve van het methodebesluit ~~de~~ aangezien zij nu het trapjesmodel gebruikt en vraagt hoe de KBG-leden dit zien."

Pagina 4, WACC, derde bullet derde alinea:

toevoegen "TenneT is van mening dat ACM niet alleen de verschillen moet benoemen, maar ook een motivering van de methode moet geven."

Pagina 6, WACC, derde bullet:

GTS zegt "dat zou een uitzondering zijn op het ideaalcomplex". Dit is niet door GTS gezegd.

Pagina 7, Toetsingskader begininkomsten, eerste bullet:

"Ten aanzien van GGS worden 3 zaken genoemd: consistentie, zuiverheid en voorzichtigheid." dient vervangen te worden door "GTS geeft aan dat de toets consistent moet zijn. De begininkomsten en de efficiënte kosten moeten consistent zijn. Dit betekent dat er in de toets alleen een update van de kosten moet worden gedaan en niet van de parameters. Pas dan kun je een zuivere toets doen om te kijken of er een verschil is. Vervolgens dient het voorzichtigheidsbeginstel te worden gehanteerd bij eventuele toepassing"

Pagina 7, Toetsingskader begininkomsten, derde bullet:

Na de zin "GTS geeft in een eerste reactie aan dit inderdaad bezwaarlijk te vinden: belangrijke

aspecten horen thuis in de methodebesluiten” moet een zin worden toegevoegd, namelijk “Het x-factorbesluit is slechts een cijfermatige uitwerking van het methodebesluit.”

Pagina 7, Toetsingskader begininkomsten, vierde bullet:

Hier moet nog aan worden toegevoegd dat ACM aangeeft hier naar te zullen kijken.

Pagina 10, Extra Hoge Druk netten (EHD):

Ook bij de EHD netten heeft GTS aangegeven dat het niet nodig is om de definitie van aansluiting anders te interpreteren dan voorheen. Netkoppelingen waren altijd al aansluitingen, de tekstuele wijziging had dus geen gevolgen. Daarnaast heeft GTS gezegd dat als ACM netkoppelingen wel als aansluitingen gaat reguleren, er een heel ander marktmodel zou worden geïntroduceerd, vergelijkbaar met het Duitse marktmodel. Dit is een wezenlijk ander model met een andere vorm van contracteren, namelijk tussen netbeheerders. Eigenlijk een omkering van het huidige Nederlandse marktmodel. Dit is niet de bedoeling geweest van EZ.

VGN | Isabel Anemaet

Pagina 1, Aanwezigen

Bedankt voor dit verslag. Ik ontbreek als aanwezige namens de VGN? Kan dit worden aangepast?